

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е № 1

София, 17 март 2015 г.

Конституционният съд в състав: Председател: Димитър Токушев, членове: Благовест Пунев, Пламен Киров, Красен Стойчев, Стефка Стоева, Румен Ненков, Кети Маркова, Георги Ангелов, Борис Велчев, Гроздан Илиев, при участието на секретар-протоколист Милка Бонева разгледа в закрито заседание на 17 март 2015 г. конституционно дело № 1/2015 г., докладвано от съдията Димитър Токушев.

Делото е образувано на 26 януари 2015 г. по искане на Върховния касационен съд – Общо събрание на Търговската колегия (ВКС-ОСТК).

Вносителят на искането моли Конституционният съд да постанови решение за тълкуване на чл. 12, ал. 2 от Конституцията, който постановява, че „Сдруженията на гражданите, включително синдикалните, не могат да си поставят политически цели и да извършват политическа дейност, присъщи само на политическите партии”, защото според него конституционната норма съдържа неяснота и затова е необходимо Конституционният съд да изпълни задължението си по чл. 149, ал. 1, т. 1 от основния закон на Република България, като се отговори на следните въпроси:

1. „Поставянето на политически цели” и „извършването на политическа дейност” представляват ли две отделни хипотези на забраната, предвидена в чл. 12, ал. 2 от Конституцията по отношение на гражданските сдружения.

2. Какъв вид политически цели и извършването на какви видове политическа дейност могат да се определят като „присъщи само на политическите партии” и са забранени за гражданските сдружения. Могат ли гражданските сдружения по смисъла на чл. 12, ал. 2 от Конституцията да си поставят политически цели или да извършват политическа дейност, свързана с промени в унитарния характер на държавата, промени, отнасящи се до териториалната цялост, единството на българската нация, осъществяване на народния суверенитет и ограничаване на държавния суверенитет.

Към искането са приложени: писмо изх. № Пв-6-357 от 10.11. 2001 г. на Постоянното представителство на Република България към Съвета на Европа; аналитични резюмета на заключенията на Европейския съд по правата на човека и основните свободи (ЕСПЧОС) и справка за взето решение на Комитета на министрите от 4. 12. 2014 г.

В подкрепа на своето искане Върховният касационен съд – Общо събрание на Търговската колегия, изтъква, че „тълкуването е необходимо...,за да се даде точен и ясен ориентир при прилагането на чл. 12, ал. 1 от Конституцията от съдебните състави при регистрацията на гражданските сдружения като организации с нестопанска цел“, и посочва проблемни според него въпроси и неясноти в текста, като обосновава правния си интерес от тълкуването и изразява своето становище по същество.

Конституционният съд констатира, че е сезиран от легитимен субект по чл. 150, ал. 1 от Конституцията – Върховния касационен съд, Общо събрание на Търговската колегия. Искането на Върховния касационен съд – ОСТК, е направено в съответствие с чл. 17, ал. 1 от Закона за Конституционен съд.

Производството по делото е във фазата по допустимостта на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд.

Конституционният съд се произнася по искане за тълкуване (чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията), когато трябва да бъде изяснено двусмислие или бъде отстранена неяснота на една или няколко конституционни норми, така че да се осигури непротиворечивото прилагане на съответната разпоредба. За това според практиката на Конституционния съд в искането трябва да бъдат изложени подробни съображения за необходимостта от тълкуване на конституционната разпоредба поради неяснота, неопределеност относно смисъла и съдържанието на атакуваната норма, да се посочи противоречиво или нееднакво прилагане на нормата, както и неблагоприятните и нежелателни последици при нейното приложение, да има ясно очертан правен спор и правен интерес (Определение № 4/2007 г. по к.д. № 9/2007 г., Определение от 30 април 1998 г. по к.д. № 14/1998 г., Определение № 9/1996 г. по к.д. № 30/1996 г.).

Конституционният съд констатира, че в конкретния случай искането за тълкуване на чл. 12, ал. 2 от Конституцията не може да постигне нито една от тези цели. Вносителите на искането не са обосновали твърденията за неяснота на тази конституционна норма. Освен това те не са посочили породена от конкретния конституционен текст противоречива съдебна практика, която да не може да се преодолее чрез тълкувателното правомощие на Върховния касационен съд.

На практика, макар и в два пункта, вносителите искат тълкувателно решение от Конституционния съд по три въпроса.

Първият е за това, дали „поставянето на политически цели” и „извършването на политическа дейност” представляват две отделни хипотези на забраната, предвидена в чл. 12, ал. 2 от Конституцията по отношение на гражданските сдружения, т.е. дали конституционната норма е приложима алтернативно.

С втория въпрос се иска Конституционният съд да определи какви видове политически цели и дейности могат да се извършват само от политическите партии и кои са забранени за гражданските сдружения.

Правният интерес за необходимостта от тълкувателно решение на Конституционния съд по тези въпроси според Върховния касационен съд се обосновава от няколко обстоятелства: Първото е нуждата от точно и еднакво прилагане на чл. 12, ал. 2 от Конституцията от страна на съдебните състави при регистрация на гражданските сдружения като организации с нестопанска цел. Според вносителите съдебните състави имат затруднение, когато трябва да решат дали конституционният текст е приложим алтернативно – гражданските сдружения си поставят политически цели, но не са конкретизирани политически действия, и обратно – извършване на политически дейности, но няма посочени политически цели. В искането обаче не е посочена съществуваща противоречива практика на гражданските съдилища.

Не става ясно и съдържанието на аргумента в искането – необходимостта от „превантивно тълкуване” от страна на Конституционния съд, за да бъдат изпълнени политическите ангажменти на Република България пред Съвета на Европа.

Конституционният съд упражнява правомощията си по чл. 149, ал. 1, т. 1 от основния закон, когато има правен интерес от това, а не преди той да е възникнал и обоснован. Подобно разбиране рискува „да превърне съда в консултативен орган или да го постави в положението на позитивен законодател, което очевидно е извън правомощията му” (Решение № 8/2005 г. по конституционно дело № 7/2005 г.). Тълкувателното правомощие на Конституционния съд по никакъв начин не се изразява в допълване или дописване на Конституцията (Определение от 17 май 2004 г. по к.д. № 3/2004 г.), защото това би означавало създаване на нова конституционна уредба.

Посоченият от Върховния касационен съд следващ аргумент – че чрез тълкуването на Конституционния съд „ще се установи точният смисъл на разпоредбата на българската Конституция” и „евентуалното съществуване или несъществуване на проблемни зони в съпоставката ѝ с

тълкуването и прилагането на чл. 11 ЕКЗПЧОС”, също предполага някакво изпреварващо тълкуване на разпоредби, които нямат неясен характер и което по признание на вносителите на искането може да се отнася и до „евентуалното съществуване или несъществуване на проблемни зони” в прилагането на Конституцията и практиката на Европейския съд за правата на човека и основните свободи.

Третият въпрос предполага произнасяне по това, могат ли гражданските сдружения по смисъла на чл. 12, ал. 2 от Конституцията да си поставят политически цели и да извършват политическа дейност, свързана с промени в унитарния характер на държавата, промени, отнасящи се до териториалната цялост, единството на българската нация, осъществяването на народния суверенитет и ограничаване на държавния суверенитет.

Конституционният съд намира, че отговор на този въпрос се съдържа в чл. 2, ал. 1 и 2, според който „Република България е единна държава с местно самоуправление. В нея не се допускат автономни териториални образувания. Териториалната цялост на Република България е неприкосновена” и в чл. 44, ал. 2 от Конституцията, който посочва основанията, които са ограничители на свободата на сдружаване – „Забраняват се организации, чиято дейност е насочена срещу суверенитета, териториалната цялост на страната и единството на нацията, към разпалване на расова, национална, етническа или религиозна вражда, към нарушаване на правата и свободите на гражданите, както и организации, които създават тайни или военизирани структури, или се стремят да постигнат целите си чрез насилие.”

Конституционният съд не намира основание да промени досегашната си практика, да се отклонява от това си разбиране, изразено в предишни свои актове и да се произнася, „когато не е налице неяснота или отсъства правен проблем, който да бъде решен по пътя на тълкуване” (Определение № 4/2007 г. по к.д. № 9/2007 г.).

Предвид изложеното, искането на Върховния касационен съд – Общо събрание на Търговската колегия, следва да бъде отклонено като недопустимо, а производството по делото – прекратено.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията, чл. 19, ал. 1 ЗКС и чл. 26, ал. 1 от Правилника за организация на дейността на Конституционния съд Съдът

О П Р Е Д Е Л И:

Отклонява искането на ВКС – Общо събрание на Търговската колегия, за тълкуване на чл. 12, ал. 2 от Конституцията.

Прекратява производството по к.д. № 1/2015 г. и връща искането на вносителя.

Съдията Пламен Киров е подписал определението с особено мнение.

Председател: Димитър Токушев